

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди**

*До 80-річчя від дня присвоєння університету
Імені Г.С. Сковороди*

**Актуальні проблеми сучасної мистецької освіти в умовах
європейської інтеграції: хореографічне мистецтво**

збірник тез наукових доповідей учасників
I всеукраїнської науково-практичної конференції

24 квітня 2025 р.

Харків – 2025

Горголь Віталій Петрович
кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедри хореографії і танцювальних видів спорту
Національного університету «Полтавська
політехніка імені Юрія Кондратюка»
м. Полтава, Україна

МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ХОРЕОГРАФІВ

У процесі формування естетичної культури майбутніх хореографів доцільно використовувати комплекс сучасних педагогічних методів, які надають можливість ефективно організувати діяльність майбутніх фахівців, спрямовані на удосконалення теорії та виконавської хореографічної техніки, та водночас спрямовані на розвиток мотивації студентів, гармонії хореографічної форми і етико-естетичного сенсу хореографічного образу, емоційної чутливості та ціннісного ставлення до дійсності крізь призму естетичних імперативів. Розглянемо, які саме педагогічні методи можуть стати у нагоді у процесі формування естетичної культури майбутніх хореографів у професійній підготовці в закладах вищої освіти в контексті інтеграції до європейського науково-освітнього простору.

До класичних методів організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності в процесі формування естетичної культури майбутніх хореографів у професійній підготовці в закладах вищої освіти відносяться словесні, наочні та практичні методи. Словесні методи (розповідь, бесіда, коментар пояснення, ремарка, нагадування, інструктаж, підказка, натяк) дають можливість ефективно організувати когнітивну діяльність майбутніх фахівців. Словесні методи можуть бути основними і допоміжними у процесі організації когнітивної, практичної діяльності майбутніх фахівців. Практичні методи (репетиції, виконання

композицій, руху разом із групою студентів тощо) спрямовані на удосконалення хореографічної техніки, гармонії синтезу хореографічної форми і етико-естетичного сенсу хореографічного образу у русі зокрема й хореографічній композиції загалом. Саме завдяки практичним методам забезпечується розвиток координаційних прийомів, музикальності та виразності виконання, адже майбутні фахівці мають можливість отримати інформацію про методику вивчення хореографічних фігур, оволодіти технікою виконання танцювальних елементів та фігур, відбувається формування основних аспектів виконавської майстерності, професійних умінь технічного виконання танцювальних фігур, поєднань та композицій, запису, читання і розбору танців. Важливо зацентувати увагу на тому, що саме практичні методи варто застосовувати у процесі відтворення хореографічного образу, ґрунтуючись на естетичному світовідчутті й емоційній чутливості, властивих справжньому майстру-хореографу.

Одним із цікавих практичних методів є практичний інтенсив у супроводі теоретичного навігатора «Естетико-хореографічний мотиватор», застосування якого спрямовано на розвиток мотивації, стимулів у формуванні естетичної культури майбутнього хореографа на основі ознайомлення з досвідом відомих хореографів, опанування теоретичних засад естетики танцю, вивчення кращих хореографічних практик України і зарубіжжя. Потенціал навігатора у процесі професійної підготовки майбутніх хореографів полягає у тому, що цей інструмент дає можливість: стати впевненими, професійними фахівцями, збільшити зацікавленість та мотивацію за допомогою ефективних педагогічних методів; навчитися розв'язувати складні ситуації, створюючи позитивне навчальне середовище; опанувати учнецентричні підходи та методи навчання. Навігатор є важливим інструментом інтенсивного занурення у теорію і практику хореографічного мистецтва, що дозволяє прослідкувати втілення естетики танцю, вияву естетичної чутливості хореографів у виконавській діяльності.

Наочні методи (демонстрація, презентація ілюстрування, демонстрування, спостереження) дозволяють візуалізувати кожен танцювальний рух зокрема та хореографічні композиції взагалі, конкретизувати формальні характеристики

танцю та зануритися у смисловий контекст хореографічних образів. Одним із різновидів наочних методів у хореографічній освіті є показ у парі з викладачем, що є важливим у формуванні естетичної культури майбутніх хореографів, адже передбачає партнерську взаємодію, спрямованість на удосконалення естетичної чутливості, ритміки, танцю, декодування символіки танцювальної композиції у співдії наставника і здобувача освіти.

Найбільш ефективними методами стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності у хореографічній освіті, насамперед у контексті формування естетичної культури майбутніх хореографів у професійній підготовці є методи партнерської педагогіки («навчаючи покажи» («teaching by showing»), «рівний рівному» тощо), які ґрунтуються на партнерській сутності хореографічного мистецтва. Адже більшість хореографічних композицій передбачає діалогічність виконання, співпрацю партнерів у виявленні емоційної чутливості, майстерності хореографічних технік. У процесі професійної підготовки такі методи сприяють формуванню здатності до партнерської взаємодії, що реалізується передусім через співпрацю викладача і студента.

Важливими методами формування естетичної культури майбутніх хореографів у професійній підготовці в закладах вищої освіти можуть бути емотивні методи (наприклад, створення емоціогенних ситуацій, метод емоційної елевації). Розпізнавання емоцій, уміння керувати ними, виявляти у танцювальній техніці, інтерпретувати під час виконання композицій іншими хореографами є важливою здатністю майбутнього фахівця, тому над їх формуванням варто працювати шляхом застосування емотивних методів, зважаючи на тісний зв'язок емоцій і танцю, на символічність хореографічного мистецтва, на асоціативність хореографічних образів. Одним із емотивних методів, що спрямований на формування естетичної культури майбутніх хореографів у професійній підготовці, є метод створення ситуацій успіху, який використовується у процесі організації пізнавальної, виконавської, інтерпретаційної діяльності. Такий метод надає студентам упевненості в своїх власних можливостях та збільшує бажання творити, діяти і рухатись вперед до поставленої мети.

Цікавою технологією, що базується на методі створення ситуацій успіху, є технологія емпваерменту (від англ. Empowerment – розширення прав і можливостей). Сутність технології полягає у створенні умов для розкриття внутрішніх ресурсів особистості, забезпечення задоволення від індивідуальної чи групової, колективної діяльності, що ґрунтуються на насолоді, задоволенні від процесу, ціннісному ставленні до відповідної діяльності. Важливою складовою такого навчання є самостимулювання і самомотивування здобувачів освіти до висування ними особистісно і суспільно значущих цілей власної діяльності та їх реалізації, надання свободи вибору форм і способів діяльності, оскільки технологія емпваерменту створює можливості для формування власного способу життя і системи цінностей, самоусвідомлення важливості індивідуальної поведінки для вирішення глобальних проблем.

Список використаних джерел:

1. Горголь В. П. (2024). Формування естетичної культури майбутніх хореографів у професійній підготовці в закладах вищої освіти : *дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04*. Київ. 339 с.
2. Дудник, Н. В., & Терешко, І. Г. (2023). Формування творчої індивідуальності майбутніх учителів хореографії у процесі позааудиторної роботи. *Академічні візії*, (22).
3. Манелюк, Е. В. (2023). Викладання хореографічних дисциплін в закладах вищої освіти в умовах сьогодення. *Академічні візії*, (15).
4. Чайковська, Г. (2023). Застосування педагогіки емпваерменту в підготовці майбутніх учителів початкової школи на засадах сталого розвитку. *Освітологічний дискурс*, 1 (40), 84-99.